

قانون مدنی

مصوب ۱۸ اردیبهشت ماه سال ۱۳۰۷
با اصلاحات و الحاقات بعدی

تدوین:

شیرزاد گرجی نژاد

«وکیل پایه یک دادگستری»

انتشارات طلایه

عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور: قانون مدنی مصوب ۱۸ اردیبهشت سال ۱۳۰۷ با
اصلاحات و الحاقات بعدی/تدوین شیرزاد گرجی نژاد
مشخصات نشر: تهران، طایه ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری: ۲۰۰ص
مشخصات شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۰۲-۰۵-۸
وضعیت فهرست نویسی : فیا
موضوع: قانون مدنی ایران
شناسه افزوده: گرجی نژاد، شیرزاد، ۱۳۴۶. گردآورنده
رده بندی کنگره: ۱۳۹۳/۸ ۴۹۳/kmh
رده بندی دیویی: ۳۴۷/۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۹۷۴۳۶

نام کتاب : قانون مدنی
تدوین : شیرزاد گرجی نژاد
نوبت چاپ : اول
سال چاپ : ۱۳۹۳
شمارگان : ۵۰۰ جلد

قیمت : ۷۰۰۰ تومان
چاپخانه : چاپ طایه ۸۰ (تلفن ۳۳۱۱۷۷۶۶)
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۰۲-۰۵-۸
ISBN: 978-600-7602-06-5

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید(اردیبهشت)، کوی مبین، پلاک ۸، طبقه همکف.

تلفن: ۶۶۴۶۲۹۶۱، ۶۶۴۶۳۲۴۱

سامانه پیامک: ۹۸۹۳۰۰۰۹۱۹۹۶

فهرست

۹	مقدمه
۹	در انتشار و آثار و اجرای قوانین به طور عموم
۱۰	جلد اول: در اموال
۱۰	کتاب اول: در بیان اموال و مالکیت به طور کلی
۱۰	باب اول: در بیان انواع اموال
۱۰	فصل اول: در اموال غیر منقول
۱۱	فصل دوم: در اموال منقول
۱۲	فصل سوم: در اموالی که مالک خاص ندارد
۱۳	باب دوم: در حقوق مختلفه که برای اشخاص نسبت به اموال حاصل می شود
۱۳	فصل اول: در مالکیت
۱۵	فصل دوم: در حق انتفاع
۱۵	مبحث اول: در عمری و رقی و سکنی
۱۷	مبحث دوم: در وقف
۲۱	مبحث سوم: در حق انتفاع از مباحات
	فصل سوم: در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر و در احکام و آثار املاک نسبت
۲۱	به املاک مجاور
۲۲	مبحث اول: در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر
۲۴	مبحث دوم: در احکام و آثار املاک نسبت به املاک مجاور
۲۸	مبحث سوم: در حریم املاک
۲۸	کتاب دوم: در اسباب تملک
۲۹	قسمت اول: در احیاء اراضی موات و حیزات اشیاء مباحه
۲۹	باب اول: در احیاء اراضی موات و مباحه
۲۹	باب دوم: در حیزات مباحات
۳۱	باب سوم: در معادن
۳۱	باب چهارم: در اشیاء پیدا شده و حیوانات ضالّه

۳۱	فصل اول: در اشیاء پیدا شده
۳۲	فصل دوم: در حیوانات ضاله
۳۴	باب پنجم: در دقتنه
۳۴	باب ششم: در شکار
۳۵	قسمت دوم: در عقود و معاملات و الزامات
۳۵	باب اول: در عقود و تعهدات به طور کلی
۳۵	فصل اول: در اقسام عقود و معاملات
۳۵	فصل دوم: در شرایط اساسی برای صحت معامله
۳۶	مبحث اول: در قصد طرفین و رضای آنها
۳۸	مبحث دوم: در اهلیت طرفین
۳۸	مبحث سوم: در مورد معامله
۳۹	مبحث چهارم: در جهت معامله
۳۹	فصل سوم: در اثر معاملات
۳۹	مبحث اول: در قواعد عمومی
۴۰	مبحث دوم: در خسارات حاصله از عدم اجرای تعهدات
۴۱	مبحث سوم: در اثر عقود نسبت به اشخاص ثالث
۴۱	فصل چهارم: در بیان شرایطی که در ضمن عقد می شود
۴۱	مبحث اول: در اقسام شرط
۴۲	مبحث دوم: در احکام شرط
۴۲	فصل پنجم: در معاملاتی که موضوع آن مال غیر است یا معاملات فضولی
۴۶	فصل ششم: در سقوط تعهدات
۴۶	مبحث اول: در وفای به عهد
۴۸	مبحث دوم: در اقاله
۴۹	مبحث سوم: در ابراء
۴۹	مبحث چهارم: در تبدیل تعهد
۵۰	مبحث پنجم: در تهاتر
۵۱	مبحث ششم مالکیت مافی الذمه
۵۱	باب دوم: در الزاماتی که بدون قرارداد حاصل می شود
۵۱	فصل اول: در کلیات
۵۲	فصل دوم: در ضمان قهری
۵۲	مبحث اول: در غصب
۵۵	مبحث دوم: در اتلاف

۵۶	مبحث سوم: در تسبیح
۵۶	مبحث چهارم: در استیفاء
۵۷	باب سوم: در عقود معینه مختلفه
۵۷	فصل اول: در بیع
۵۷	مبحث اول: در احکام بیع
۵۸	مبحث دوم: در طرفین معامله
۵۸	مبحث سوم: در مبیع
۶۰	مبحث چهارم: در آثار بیع
۶۵	مبحث پنجم: در خيارات و احکام راجعه به آن
۷۳	فصل دوم: در بیع شرط
۷۴	فصل سوم: در معاوضه
۷۴	فصل چهارم: در اجاره
۷۴	مبحث اول: در اجاره اشیاء
۸۰	مبحث دوم: در اجاره حیوانات
۸۱	مبحث سوم: در اجاره اشخاص
۸۲	فصل پنجم: در مزارعه و مساقات
۸۲	مبحث اول: در مزارعه
۸۵	مبحث دوم: در مساقات
۸۵	فصل ششم: در مضاربه
۸۷	فصل هفتم: در جماله
۸۸	فصل هشتم: در شرکت
۸۸	مبحث اول: در احکام شرکت
۹۰	مبحث دوم: در تقسیم اموال شرکت
۹۳	فصل نهم: در ودیعه
۹۳	مبحث اول: در کلیات
۹۴	مبحث دوم: در تعهدات امین
۹۶	مبحث سوم: در تعهدات امانت گذار
۹۷	فصل دهم: در عاریه
۹۸	فصل یازدهم: در قرض
۹۹	فصل دوازدهم: در قمار و گرویندی
۹۹	فصل سیزدهم: در وکالت
۹۹	مبحث اول: در کلیات

۱۰۰	مبحث دوم: در تعهدات وکیل
۱۰۱	مبحث سوم: در تعهدات موکل
۱۰۱	مبحث چهارم: در طرق مختلفه انقضای وکالت
۱۰۲	فصل چهاردهم: در ضمان عقدی
۱۰۳	مبحث اول: در کلیات
۱۰۴	مبحث دوم: در اثر ضمان بین ضامن و مضمون له
۱۰۵	مبحث سوم: در اثر ضمان بین ضامن و مضمون عنه
۱۰۶	مبحث چهارم: در اثر ضمان بین ضامنین
۱۰۷	فصل پانزدهم: در حواله
۱۰۸	فصل شانزدهم: در کفالت
۱۱۰	فصل هفدهم: در صلح
۱۱۲	فصل هجدهم: در رهن
۱۱۵	فصل نوزدهم: در هبه
۱۱۶	قسمت سوم: در اخذ به شفعه
۱۱۸	قسمت چهارم: در وصایا و ارث
۱۱۸	باب اول: در وصایا
۱۱۸	فصل اول: در کلیات
۱۲۰	فصل دوم: در موصی
۱۲۰	فصل سوم: در موصی به
۱۲۲	فصل چهارم: در موصی له
۱۲۲	فصل پنجم: در وصی
۱۲۳	باب دوم: در ارث
۱۲۳	فصل اول: در موجبات ارث و طبقات مختلفه وراث
۱۲۴	فصل دوم: در تحقق ارث
۱۲۵	فصل سوم: در شرایط و جمله از موانع ارث
۱۲۶	فصل چهارم: در خجب
۱۲۸	فصل پنجم: در فرض و صاحبان فرض
۱۳۰	فصل ششم: در سهم الارث طبقات مختلفه وراث
۱۳۰	مبحث اول: در سهم الارث طبقه اولی
۱۳۲	مبحث دوم: در سهم الارث طبقه دوم
۱۳۴	مبحث سوم: در سهم الارث وراث طبقه سوم
۱۳۶	مبحث چهارم: در میراث زوج و زوجه

۱۳۸	کتاب سوم: در مفرات مختلفه
۱۳۹	بخش دوم قانون مدنی
۱۳۹	مصوب ۱-۲۰-۱۳۱۴
۱۳۹	جلد دوم: در اشخاص
۱۳۹	کتاب اول: در کلیات
۱۴۲	کتاب دوم: در تابعیت
۱۴۹	کتاب سوم: در اسناد سجل احوال
۱۵۰	کتاب چهارم: در اقامتگاه
۱۵۱	کتاب پنجم: در غایب مفقودالانرا
۱۵۵	کتاب ششم: در قرابت
۱۵۶	کتاب هفتم: در نکاح و طلاق
۱۵۶	باب اول: در نکاح
۱۵۶	فصل اول: در خواستگاری
۱۵۷	فصل دوم: قابلیت صعی برای ازدواج
۱۵۸	فصل سوم: در موانع نکاح
۱۶۱	فصل چهارم: شرایط صحت نکاح
۱۶۱	فصل پنجم: وکالت در نکاح
۱۶۲	فصل ششم: در نکاح مُنْقَطِع
۱۶۲	فصل هفتم: در مهر
۱۶۵	فصل هشتم: در حقوق و تکالیف زوجین نسبت به یکدیگر
۱۶۷	باب دوم: در انحلال عقد نکاح
۱۶۸	فصل اول: در مورد امکان فسخ نکاح
۱۷۰	فصل دوم: در طلاق
۱۷۰	مبحث اول: در کلیات
۱۷۱	مبحث دوم: در اقسام طلاق
۱۷۲	مبحث سوم: در غده
۱۷۳	کتاب هشتم: در اولاد
۱۷۳	باب اول: در نسب
۱۷۴	باب دوم: در نگهداری و تربیت اطفال
۱۷۶	باب سوم: در ولایت قهری پدر و جد پدری
۱۷۹	کتاب نهم: در خانواده
۱۷۹	فصل اول: در التزام به انفاق

۱۸۱	بخش سوم قانون مدنی
۱۸۱	کتاب دهم: در حجر و قیمومت
۱۸۱	فصل اول: در کلیات
۱۸۳	فصل دوم: در موارد نصب قیم و ترتیب آن
۱۸۶	فصل سوم: در اختیارات و وظائف و مسئولیت قیم و حدود آن نظارت مدعی العموم
۱۸۶	در امور صغار و مجانین و اشخاص غیر رشید
۱۸۸	فصل چهارم: در موارد عزل قیم
۱۸۹	فصل پنجم: در خروج از تحت قیمومت
۱۸۹	جلد سوم: در ادلة اثبات دعوی
۱۹۰	کتاب اول: در اقرار
۱۹۰	باب اول: در شرایط اقرار
۱۹۱	باب دوم: در آثار اقرار
۱۹۳	کتاب دوم: در اسناد
۱۹۶	کتاب سوم: در شهادت
۱۹۶	باب اول: در موارد شهادت
۱۹۷	باب دوم: در شرایط شهادت
۱۹۸	کتاب چهارم: در اموال
۱۹۸	کتاب پنجم: در قسم

مقدمه

در انتشار و آثار و اجرای قوانین به طور عموم

ماده ۱- مصوبات مجلس شورای اسلامی و نتیجه همه‌پرسی پس از طی مراحل قانونی به رئیس جمهور ابلاغ می‌شود. رئیس جمهور باید ظرف مدت پنج روز آن را امضاء و به مجریان ابلاغ نماید و دستور انتشار آن را صادر کند و روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت پس از ابلاغ، منتشر نماید. (اصلاحی ۱۴-۸-۱۳۷۰)

تبصره- در صورت استنکاف رئیس جمهور از امضاء یا ابلاغ در مدت مذکور در این ماده به دستور رئیس مجلس شورای اسلامی روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت مصوبه را چاپ و منتشر نماید. (اصلاحی ۱۴-۸-۱۳۷۰)

ماده ۲- قوانین، پانزده روز پس از انتشار، در سراسر کشور لازمالاجراء است مگر آنکه در خود قانون، ترتیب خاصی برای موقع اجراء مقرر شده باشد. (اصلاحی ۲۹-۸-۱۳۴۸)

ماده ۳- انتشار قوانین باید در روزنامه رسمی به عمل آید.

ماده ۴- اثر قانون نسبت به آتیه است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد مگر اینکه در خود قانون، مقررات خاصی نسبت به این موضوع اتخاذ شده باشد.

ماده ۵- کلیه سکنه ایران، اعم از اتباع داخله و خارجه، مطیع قوانین ایران خواهند بود، مگر در مواردی که قانون استثناء کرده باشد.

ماده ۶- قوانین مربوط به احوال شخصیه، از قبیل نکاح و طلاق و اهلیت

اشخاص و ارث، در مورد کلیه اتباع ایران، ولو اینکه مقیم در خارجه باشند، مجری خواهد بود.

ماده ۷- اتباع خارجه مقیم در خاک ایران، از حیث مسائل مربوط به احوال شخصیه و اهلیت خود و همچنین از حیث حقوق ارثیه، در حدود معاهدات، مطیع قوانین و مقررات دولت متبوع خود خواهند بود.

ماده ۸- اموال غیرمنقول که اتباع خارجه در ایران بر طبق عهود، تملک کرده یا می کنند از هر جهت تابع قوانین ایران خواهد بود.

ماده ۹- مقررات عهودی که بر طبق قانون اساسی بین دولت ایران و سایر دول، منعقد شده باشد در حکم قانون است.

ماده ۱۰- قراردادهای خصوصی نسبت به کسانی که آن را منعقد نموده اند، در صورتی که مخالف صریح قانون نباشد، نافذ است.

جلد اول: در اموال

کتاب اول: در بیان اموال و مالکیت به طور کلی

باب اول: در بیان انواع اموال

ماده ۱۱- اموال بر دو قسم است منقول و غیرمنقول.

فصل اول: در اموال غیرمنقول

ماده ۱۲- مال غیرمنقول آن است که از محلی به محل دیگر نتوان نقل نمود، اعم از اینکه استقرار آن ذاتی باشد یا به واسطه عمل انسان، به نحوی که نقل آن مستلزم خرابی یا نقص خود مال یا محل آن شود.

ماده ۱۳- اراضی و ابنیه و آسیا و هر چه که در بنا منصوب و عرفاً جزء بنا محسوب می شود، غیرمنقول است و همچنین است لوله ها که برای